

Верховний
Суд

ОГЛЯД РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

За період з 25.05.2020 по 29.05.2020

2020/21

Дата прийняття:	29/05/2020
Дата набуття статусу остаточного:	29/05/2020 (Велика Палата)
Назва:	Консультативний висновок на запит Конституційного суду Вірменії №16-2019-001 стосовно використання відсильних методів під час визначення правопорушення та стандартів порівняння кримінального закону, чинного на час вчинення правопорушення, з кримінальним законом, викладеним у новій / зміненій редакції
Зміст:	<p>У 2018 році колишнього Президента Вірменії Р. Кочаряна звинуватили у поваленні конституційного ладу, головним чином, у зв'язку з оголошенням надзвичайного стану та використанням військових збройних сил для придушення протестів після виборів у лютому – березні 2008 року. На час пред'явлення йому обвинувачення у 2018 році до положень Кримінального кодексу було внесено зміни (у 2009 році) таким чином, що визначення цього правопорушення стало ширшим в одному аспекті та вужчим в іншому, порівняно з положеннями закону, що були чинними на час вчинення стверджуваних правопорушень у 2008 році.</p> <p>Як суд першої інстанції, так і Р. Кочарян звернулись із заявами до Конституційного суду, і останній звернувся із запитом до Суду з метою отримання консультативного висновку з таких питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Чи поняття «закон» за статтею 7 Конвенції, про яке згадується і в інших статтях Конвенції, наприклад у статтях 8–11, характеризується однаковими вимогами щодо його якості (визначеності, доступності, передбачуваності та стабільності)? 2. Якщо ні, то які існують стандарти розмежування? 3. Чи відповідає кримінальний закон, що визначає злочин та містить посилання на певні правові положення юридичного акта з найвищою юридичною силою та високим рівнем абстракції (мається на увазі те, що акт, на який відсилає норма кримінального кодексу, в цьому випадку – конституція, має високий ступінь абстракції; прим. Р. Б.), вимогам визначеності, доступності, передбачуваності та стабільності? 4. Які стандарти з огляду на принцип заборони зворотної дії кримінального закону (пункт 1 статті 7 Конвенції) встановлені для порівняння кримінального закону, чинного на час скоєння злочину та зміненого кримінального закону, для того, щоб встановити їхні контекстуальні (суттєві) схожості та відмінності? <p><i>Висновок Суду</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. У своєму другому консультативному висновку за Протоколом № 16 до Конвенції Суд, зокрема, визначив обсяг своїх висновків, що

було обумовлено двома особливостями цього запиту.

По-перше, оскільки Суд дійшов висновку, що питання, принаймні частково, мають широкий та загальний характер, він повторив, що його висновки мають обмежуватись питаннями, які пов'язані із національним провадженням. Суд також роз'яснив, що рішення Колегії про прийняття запиту загалом не може позбавити Суд можливості використати всі надані йому повноваження, зокрема щодо юрисдикції Суду, та не перешкоджає Суду самостійно оцінювати (на основі запиту, отриманих заперечень та інших наданих матеріалів), чи кожне із проставлених запитань відповідає вимогам статті 1 Протоколу № 16 до Конвенції. На основі цього Суд вирішив не відповідати на перше та друге питання, оскільки за результатами їх вивчення не було встановлено прямого зв'язку з внутрішнім національним провадженням і вони не можуть бути переформульовані для того, щоб Суд міг здійснювати свою консультативну функцію ефективно та відповідно до її мети.

По-друге, особливою рисою цього запиту було те, що цей запит розглядався Конституційним судом Вірменії згідно з процедурою надання консультативного висновку, а отже, судовий розгляд у загальних судах не було здійснено. Таким чином, фактичні обставини справи не були проаналізовані та встановлені національними судами. Відповідно до принципу субсидіарності, Велика Палата ЄСПЛ діяла на основі фактів, наданих Конституційним судом, і її висновок буде відображений у тлумаченні Конституційним судом національного права у світлі Конвенції, яке, у свою чергу, буде застосоване судом першої інстанції до конкретних обставин справи.

2. Далі Суд відповів на третє та четверте питання запиту, завдяки чому розвинув певні аспекти свого прецедентного права за статтею 7 Конвенції.

(а) Третє питання відсилає до факту звинувачення Р. Кочеряна у вчиненні правопорушення, яке було визначене шляхом посилання на певні положення Конституції. Відповідаючи на це питання у світлі вимог чіткості та передбачуваності за статтею 7 Конвенції, Суд вперше висловив чітку позицію щодо законодавчої техніки формування «бланкетних норм», а саме у випадках, коли положення матеріального кримінального закону («відсильні / бланкетні положення») під час визначення елементів складу злочину відсилають до правових положень поза межами кримінального права («положення, до якого відсилає»):

«Використання законодавчої техніки формування «бланкетних норм» при криміналізації дій або бездіяльності саме собою не є несумісним з вимогами статті 7 Конвенції. Як бланкетні норми, так і положення,

до яких ці норми відсилають, узяті разом, мають надавати відповідній особі можливість передбачати, у разі необхідності – з юридичною допомогою, яка поведінка може потягнути за собою його або її кримінальну відповідальність. Ця вимога однаково застосовується у випадках, де положення, на які зроблено посилання, займають вище ієрархічне положення у правовому порядку чи вищий рівень абстракції, ніж відсильні / бланкетні положення.

Найбільш ефективний шлях забезпечення чіткості та передбачуваності полягає в тому, що посилання має бути чітким, і у бланкетних нормах мають бути викладені елементи складу правопорушення. Крім того, положення, до яких відсилає бланкетна норма, не можуть розширювати обсяг криміналізації, наведений у бланкетних нормах. У будь-якому випадку суд, який застосовує бланкетні норми та положення, до яких відсилає бланкетна норма, має оцінити, чи є передбачуваною кримінальна відповідальність з урахуванням обставин справи».

Дійшовши такого висновку, Суд використав прецедентну практику, в якій такий метод було імпліцитно застосовано (*Kuolelis and Others v. Lithuania*, *Haarde v. Iceland*). Суд також уточнив, що конституційні положення часто надалі розвиваються завдяки актам нижчих законодавчих рівнів, некодифікованих конституційних звичаїв та юриспруденції. Таким чином, Суд підтвердив свій попередній висновок, що стаття 7 Конвенції не виключає того, що докази існуючої конституційної практики можуть бути частиною загального аналізу національним судом передбачуваності правопорушення на основі конституційного положення. Крім того, обидві з наведених вище справ, де не було встановлено порушення статті 7 Конвенції, продемонстрували, що статус обвинуваченого є важливим фактором, у зв'язку із чим може вимагатись особлива обережність від професійних політиків / посадових осіб вищого рівня під час оцінювання того, чи може поведінка потягнути за собою кримінальну відповідальність.

(b) Четверте питання запиту стосувалося законодавчої зміни визначення злочину, у вчиненні якого була обвинувачена особа. Це питання набуло ширшого змісту в одному аспекті та вузького – в другому, порівняно з положеннями, чинними на час скоєння правопорушення. Хоча прецедентна практика Суду не пропонує повного переліку критеріїв для порівняння послідовних кримінальних законів, Суд застосував свій підхід у справах, пов'язаних зі зміною кваліфікації обвинувачення (*G. v. France*, *Ould Dah v. France*; *Berardi and Mularoni v. San Marino*; та *Rohlena v. the Czech*

	<p><u>Republic</u> [ВП]), підкреслюючи, зокрема, те, що він враховує особливі обставини справи, до того ж формальна класифікація правопорушень не має значення для справи. Таким чином, Суд поширив застосування «принципу конкретизації», розвинутого в контексті зміни покарань (<u>Maktouf and Damjanović v. Bosnia and Herzegovina</u> [ВП]), і щодо цієї справи, включаючи внесення змін до визначення самого правопорушення. Якщо на основі зазначеного принципу наступний закон вважається більш суворим, ніж закон, чинний на час вчинення стверджуваного правопорушення, то він не може бути застосований.</p>
Дата прийняття:	26/05/2020
Дата набуття статусу остаточного:	26/05/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF AKYOL AND OTHERS v. TURKEY (Applications nos. 24227/09 and 14 others – see appended list)
Зміст:	<p>Справа стосувалася скарги заявників на те, що дисциплінарні стягнення, застосовані за вживання ними в листах слова «sayın» («вельмишановний») стосовно ув'язненого лідера Робітничої партії Курдистану (РПК), становили необґрунтоване втручання в їхнє право на свободу вираження поглядів за статтею 10 Конвенції.</p> <p>Усі заявники були засуджені за незаконне членство в незаконній організації. На час подачі їхніх заяв усі вони відбували призначене покарання.</p> <p>Заявники написали листи до національних органів влади, в яких високо оцінювали ув'язненого лідера РПК, вживаючи слово «sayın», що означає «вельмишановний». Згідно з положеннями про управління установами виконання покарань усі заявники були визнані винними у вчиненні дисциплінарного правопорушення і їм було призначено покарання у вигляді 11 днів перебування в ізоляторі.</p> <p>Їхні скарги були відхилені судами, що розглядають питання, пов'язані з виконанням покарання, та судами присяжних. Деталі їхніх заяв наведені в таблиці, що є додатком до цього рішення.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 10 Конвенції (право на свободу вираження поглядів).

Дата прийняття:	26/05/2020
Дата набуття статусу остаточного:	26/08/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF P. T. v. THE REPUBLIC OF MOLDOVA</u> (Application no. 1122/12)
Зміст:	<p>Справа стосувалася розкриття інформації про те, що заявник є ВІЛ-інфікованим, у довідці про звільнення від проходження військової служби. Заявник скаржився, що він мав показувати цю довідку у 2011 році під час відновлення документів, що посвідчують особу, та в інших ситуаціях, наприклад у разі подачі заяви на нову роботу.</p> <p>Заявник у цій справі є громадянином Молдови та має позитивний результат на ВІЛ. У липні 2011 року Військовий центр видав заявникові довідку, згідно з якою він звільнений від військової служби після того, як лікарі підтвердили наявність хвороби. Довідка була видана на підставі модельного рішення уряду від 17 серпня 2005 року.</p> <p>У серпні 2011 року під час відновлення документів, що посвідчують особу, заявника зобов'язали показати довідку про звільнення від військової служби.</p> <p>Конституційний суд Молдови у 2012 році ухвалив рішення, згідно з яким такі довідки про звільнення непропорційно обмежують право на повагу до приватного життя, оскільки вони розкривають конфіденційну інформацію про хворобу третім особам, зокрема й потенційним роботодавцям.</p> <p>Посилаючись на статтю 8 Конвенції, заявник скаржився на розкриття персональної інформації про стан його здоров'я в довідці про звільнення від військової служби. Зазначив, що він не подавав скарги до національних судів, оскільки вважав такий спосіб захисту своїх прав неефективним. Він навів аналогічну справу, в якій особа, яка мала ВІЛ-позитивний результат, оскаржувала розкриття інформації про стан її здоров'я в довідці про звільнення від військової служби, проте її скарга була відхилена національними судами.</p> <p><i>Оцінка Суду</i></p> <p>Уряд стверджував, що заявник не вичерпав національних засобів правового захисту у зв'язку з непорушенням провадження в національних судах. Проте ЄСПЛ дійшов висновку, що хоча теоретично та на практиці заявникові був доступний такий засіб</p>

	<p>правового захисту, як звернення до суду, проте він не був ефективним, зважаючи на результат провадження у справі за зверненням іншої особи, яку заявник навів як приклад. Таким чином, ЄСПЛ відхилив заперечення уряду та визнав заяву прийнятною.</p> <p>ЄСПЛ, як і Конституційний суд, визнав, що включення медичних даних у довідку, яка має надаватись третім особам, становить втручання у право заявника, гарантоване статтею 8 Конвенції. Таке втручання відповідало закону на момент подачі цієї заяви до Суду. Проте ані уряд, ані органи влади не навели жодної легітимної мети такого втручання у права заявника. Дійсно, розкриття інформації про хворобу заявника не має жодного раціонального підґрунтя чи зв'язку з будь-якою легітимною метою, передбаченою статтею 8 Конвенції.</p> <p>Крім того, Суд дійшов висновку, що персональна інформація про стан здоров'я не була належним чином захищена від необґрунтованого розкриття. До того ж треті особи могли дізнатися про вид / тип хвороби, через яку заявника звільнено від військової служби, навіть якщо вони не мали явного інтересу в доступі до цієї інформації.</p> <p>Дійсно, уряд не пояснив, у чому була необхідність включати таку конфіденційну інформацію в довідку, яку могли запитувати за різних ситуацій / обставин, коли інформація про стан здоров'я заявника не була настільки важливою, наприклад під час подання заяви про прийняття на роботу.</p> <p>Таким чином, у зв'язку з непропорційністю втручання у право заявника ЄСПЛ констатував наявність порушення статті 8 Конвенції.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>26/05/2020</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>26/08/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.</p>
<p>Назва:</p>	<p><u>CASE OF KOULIAS v. CYPRUS</u> <i>(Application no. 48781/12)</i></p>
<p>Зміст:</p>	<p>Справа стосувалася скарги заявника на те, що один із суддів Верховного суду у дифамаційному провадженні проти нього не був неупередженим, оскільки син судді працював у юридичній компанії,</p>

співзасновник якої представляв позивача у справі.

У травні 2006 року заявник – член парламенту, взяв участь у радіопрограмі, де висловив різні зауваження на адресу іншого політика – колишнього міністра та високопоставленого члена політичної партії С. Т.

Політик ініціював дифамаційне провадження, зосередившись на двох висловлюваннях заявника: про те, що він отримав кошти від турецької компанії та заявив на телебаченні, що на території Північного Кіпру не було «псевдодержави», зіславшись на «Турецьку Республіку Північного Кіпру».

Суд першої інстанції відхилив позов, проте за результатами оскарження 24 січня 2012 року колегія суддів у складі трьох суддів Верховного суду визнала ці висловлювання такими, що порушують честь, гідність та ділову репутацію політика.

Згодом заявник дізнався, що син головуючого судді Верховного суду Г. С., який розглядав його справу, на той час працював у тій самій юридичній компанії, адвокат і співзасновник якої представляв інтереси політика під час провадження у Верховному суді.

10 лютого 2012 року в газеті було опубліковано статтю щодо цієї справи, в якій адвокат заявника вказав, що або суддя, або адвокат позивача мали б розповісти про наявність зв'язку між ними, оскільки виникає питання про виключення судді Г. С. зі складу колегії суддів.

14 лютого 2012 року Верховний суд опублікував заяву, в якій, зокрема, вказав, що участь судді Г. С. «цілком відповідала релевантній багаторічній судовій практиці».

У своїй скарзі до Суду заявник скаржився на відсутність неупередженості головуючого судді колегії суддів Верховного суду у зв'язку з його стосунками з адвокатом протилежної сторони справи, якщо розглянути це питання відповідно до об'єктивного та суб'єктивного тесту Страсбурзького суду.

Оцінка Суду

Щодо пункту 1 статті 6 Конвенції

Суд, по-перше, підкреслив, що згідно із загальними принципами прецедентного права особиста неупередженість судді презюмується доти, поки не буде доведено протилежне.

У цьому випадку ніщо не вказувало на будь-яку фактичну упередженість судді Г. С. стосовно заявника.

Таким чином, Суд розглянув скаргу в рамках критерію об'єктивної неупередженості для вирішення питання того, чи були побоювання заявника об'єктивно обґрунтованими.

ЄСПЛ послався на принципи, наведені в рішенні *Nicholas v. Cyprus*

щодо випадків, за яких суддя має кровний зв'язок із працівником юридичної фірми, що здійснює представництво сторони в будь-якому провадженні. Такий зв'язок сам собою не дискваліфікує суддю, проте зазначена ситуація чи належність можуть викликати сумніви в неупередженості судді. Питання, чи були такі побоювання об'єктивно обґрунтованими, залежать від обставин конкретної справи. До факторів, які необхідно враховувати, належать: участь родича судді, посада родича в юридичній фірмі, її внутрішня організаційна структура, фінансове значення справи для юридичної фірми та будь-який фінансовий інтерес чи потенційна вигода з боку родича.

ЄСПЛ надалі підкреслив, що Кіпр є маленькою країною з невеликими юридичними компаніями і порівняно невеликою кількістю суддів, у зв'язку з чим така ситуація може виникати частіше. Суд також зазначив, що скарги на упередженість не повинні паралізувати правової системи держави-відповідача і що в невеликих юрисдикціях надмірно суворі стандарти щодо таких дій можуть необґрунтовано перешкоджати правосуддю.

Однак, враховуючи важливість зовнішнього сприйняття, будь-яка ситуація, що може викликати підозру чи створити вигляд упередженості, має бути розкрита на початку провадження разом із проведенням оцінки для визначення того, чи є необхідним відвід судді. Це є важливим процесуальним запобіжником для забезпечення належних гарантій об'єктивної та суб'єктивної неупередженості.

Такого розкриття не було зроблено у справі заявника, а наявність трудових відносин було розкрито лише після вирішення скарги в його справі. Таким чином, заявник зіштовхнувся із ситуацією, в якій син судді Г. С. працював у юридичній компанії, що здійснювала представництво протилежної сторони у справі заявника, засновник / керуючий партнер якої є роботодавцем сина судді, і як у справі *Nicholas v. Cyprus* з'явився в судове засідання.

Заявник не знав, чи дійсно син судді був залученим до справи і чи мав фінансовий інтерес, пов'язаний з її результатом. Це створило вигляд упередженості. Таким чином, ЄСПЛ дійшов висновку, що сумніви заявника в неупередженості судді Г. С. були об'єктивно виправдані, а національне законодавство та судова практика не забезпечували належних процесуальних гарантій.

ЄСПЛ підкреслив, що пізніше до кодексу судової практики (the code of judicial practice) були внесені зміни, і наразі наявність трудового зв'язку є підставою для відводу судді у таких справах, як справа заявника, що не розглядається повним складом суду.

	ЄСПЛ дійшов висновку про наявність порушення пункту 1 статті 6 Конвенції в цій справі.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд).
Дата прийняття:	26/05/2020
Дата набуття статусу остаточного:	26/08/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF MAKUCHYAN AND MINASYAN v. AZERBAIJAN AND HUNGARY</u> (Application no. 17247/13)
Зміст:	<p>Справа стосувалася помилування Президентом Азербайджану особи, засудженої за вчинення вбивства (Р. С.), та її звільнення після переведення з Угорщини до Азербайджану для відбуття невідбутої частини призначеного покарання.</p> <p>Заявниками у справі є двоє громадян Вірменії, Х. М. та С. М. (помер на час розгляду справи Судом), які народились у 1975 та 1958 роках відповідно. Вдова С. М. та двоє їхніх дітей виявили бажання підтримувати заяву в Суді замість нього.</p> <p>У 2004 році Х. М. та племінник С. М. (Г. М.), обидва військовослужбовці Вірменії, вивчали курс англійської мови в м. Будапешт, організований та проведений за програмою НАТО «Партнерство заради миру». До проходження курсу були залучені по два учасники з усіх колишніх радянських держав, включаючи Республіку Азербайджан.</p> <p>Під час курсу Р. С., військовослужбовець Азербайджану, вбив племінника С. М., поки той спав, відрубавши йому голову сокирою. Р. С., до того як його заарештували працівники правоохоронних органів Угорщини, також намагався проникнути в кімнату Х. М.</p> <p>Р. С. був засуджений угорськими судами за жорстоке та умисне вбивство і замах на вбивство до довічного ув'язнення з можливістю умовного звільнення через 30 років.</p> <p>Під час кримінального провадження факт щирого каяття Р. С. не було підтверджено. Засуджений заявив, що вбив племінника С. М. через його вірменське походження і тому, що інші особи з Вірменії, які були слухачами курсу, спровокували його і знущалися над ним.</p> <p>У 2012 році на запит органів державної влади Р. С. був переведений</p>

до Азербайджану відповідно до Конвенції Ради Європи про передачу засуджених осіб для відбуття решти призначеного покарання. Однак після повернення до Азербайджану Р. С. повідомили, що він був помилуваний Президентом і звільнений від кримінальної відповідальності. На публічній церемонії Р. С. також підвищили у військовому званні (до звання майора), надали службове житло та виплатили заборгованість із заробітної плати за вісім років.

Оцінка Суду

Чи є Азербайджан відповідальним за вбивство Г. М. та замах на Х. М. за матеріальним аспектом статті 2 Конвенції?

Суд підкреслив, що чинний стандарт за міжнародним правом встановлює дуже високий поріг відповідальності держави за дії, які в протилежному випадку не були віднесені до її відповідальності в момент їх вчинення. Зокрема, встановлення відповідальності держави за міжнародним правом має полягати у «визнанні» та «прийнятті», а не лише «схваленні» та «підтриманні» таких дій.

Дії уряду Азербайджану загалом, включно з рішенням про помилування Р. С., його підвищенням, присудженням йому виплати заборгованості із заробітної плати та надання права користування квартирою, чітко й безумовно демонстрували «схвалення» та «підтримання» щодо дій Р. С.

Таке схвалення було відображено в наданих заявниками твердженнях різних азербайджанських посадовців та інших осіб, які висловлювали особисте схвалення поведінки Р. С., його переведення та/або помилування. Суд погодився, що більшість таких тверджень, а також спеціальний розділ на вебсторінці Президента Азербайджану з листами вдячності Президенту за помилування Р. С., були особливо тривожними, оскільки вони прославили Р. С. як національного героя за вчинення ним жорстоких злочинних діянь.

Проте Суд не був переконаний у тому, що Азербайджан «чітко та безумовно» «визнав» і «прийняв» як «власні» жахливі дії Р. С., які були частиною приватного / особистого рішення. До того ж напад було вчинено вночі, поза межами навчального часу, і не було переконання в тому, що він вчинив ці злочини за наказами своїх керівників.

Суд не був переконаний у тому, що ці неприпустимі й такі, що не відповідають статусу Р. С. як військового офіцера, приватні дії могли бути передбачені його командуванням, або що Азербайджан мав бути відповідальним за них згідно з міжнародним правом, тому що Р. С. був агентом цієї держави.

З матеріалів справи також не вбачалось того, що порядок призову до складу військових сил та контролю їх придатності до служби на

час направлення Р. С. до місії в Угорщині був неналежним. Підкресливши, що така оцінка ґрунтується на основі надзвичайно суворих стандартів, встановлених міжнародним правом, ЄСПЛ дійшов висновку про відсутність порушення Азербайджаном матеріального аспекту статті 2 Конвенції.

Чи виконав Азербайджан свій обов'язок за процесуальним аспектом статті 2 Конвенції щодо забезпечення виконання покарання Р. С.

ЄСПЛ дійшов висновку, що Азербайджан взяв на себе відповідальність за виконання покарання Р. С. у виді позбавлення волі після його передачі, і з цього моменту йому було запропоновано надати адекватну відповідь на вчинення злочину одним із його громадян на ґрунті етнічної належності в іншій країні. Враховуючи надзвичайно напружену політичну ситуацію між Азербайджаном та Вірменією, органи влади мали проявляти ще більшу обережність. Однак замість виконання покарання Р. С. його було звільнено, і з ним поводитись як з невинною або неправомірно засудженою особою, наділили благами, надання яких не було підкріплене жодними нормами національного законодавства.

Крім того, Суд не вважає переконливими наведені урядом Азербайджану підстави для негайного звільнення Р. С. Що стосується стверджуваної несправедливості кримінального провадження, то Суд дійшов висновку, що справу Р. С. розглядали суди Угорщини двох рівнів, які ухвалили належним чином обґрунтовані рішення.

У будь-якому разі, якби Р. С. вважав судове провадження над ним несправедливим, він міг подати до ЄСПЛ заяву проти Угорщини після того, як провадження проти нього було завершено, але не зробив цього.

Що стосується особистої історії та психічних розладів Р. С., то вони навряд чи можуть виправдати неспроможність азербайджанських органів влади покарати одного зі своїх громадян за вчинення злочину на ґрунті ненависті. Його психічний стан під час судового провадження в Угорщині ретельно оцінили медичні експерти, які дійшли висновку про здатність Р. С. на той час розуміти значення і наслідки своїх дій.

Дійсно, наступне рішення про підвищення Р. С. у військовому званні явно свідчило про те, що азербайджанські органи влади визнали його придатним для продовження військової служби, отже, він не страждав на серйозну психічну хворобу.

Фактично Р. С. в Азербайджані не було покарано за вчинення злочинів проти громадян Вірменії.

Це не було сумісним з обов'язком Азербайджану за статтею 2

Конвенції в ефективному запобіганні вчиненню злочинів, що ставлять під загрозу життя інших осіб.

Суд, таким чином, дійшов висновку про порушення процесуального аспекту статті 2 Конвенції Азербайджаном.

Чи мало місце невиконання Угорщиною обов'язку за статтею 2 Конвенції у забезпеченні Р. С. можливості відбутися покарання навіть після того, як він залишив країну?

По-перше, Суд зазначив, що угорські органи влади дотримувались процедури, викладеної в Конвенції Ради Європи про передачу засуджених осіб, під час екстрадиції Р. С.

Суду не було надано жодних доказів того, що угорські органи влади безумовно знали чи мали знати про те, що азербайджанські органи влади звільнять Р. С.

Дійсно, враховуючи тривалість перебування Р. С. в угорській в'язниці, Суд не побачив того, як органи влади цієї країни могли зробити щось більше, аніж поважати процедуру та дух Конвенції про передачу і вірити, що інша держава Ради Європи буде діяти добросовісно.

Таким чином, порушення Угорщиною процесуального аспекту статті 2 Конвенції немає.

Чи відіграло роль вірменське етнічне походження жертв Р. С. у заходах, вжитих азербайджанськими органами влади після його повернення?

Суд підкреслив, що факт належності жертв до Вірменії був єдиним мотивом злочинних дій Р. С., як встановили угорські суди. Таким чином, етнічна складова його злочинних діянь була повністю розслідувана Угорщиною, і Суд не вбачає підстав для сумніву у висновках судів.

Крім того, Суд був переконаний, що заявники керувалися досить переконливими доказами того, що вжиті Азербайджаном заходи стосовно Р. С. були мотивовані расизмом. Зокрема, Р. С. помилувано після його повернення, без будь-якого явного офіційного клопотання, процесу чи провадження. Крім того, його підвищили у званні та надали заохочення, які, за відсутності правового підґрунтя, були сприйняті як заохочення його поведінки.

До того ж Суд ще раз зазначив про твердження азербайджанських посадових осіб, за якими Р. С. є патріотом та героєм, і про створення на вебсторінці Президента розділу, присвяченого Р. С.

Суд висловив своє співчуття з приводу того факту, що більшість із цих тверджень висловлювали особливу підтримку вчинених Р. С. злочинів, які прямо спрямовані проти вірменських солдатів, та дійшов висновку, що саме існування зазначеного розділу на

	<p>вебсторінці Президента свідчить про те, що Р. С. було помилувано у зв'язку з етнічним умислом його нападу.</p> <p>Два твердження, наданих урядом Азербайджану, які, з одного боку, заперечують, що дії Р. С. були схвалені на офіційному рівні, а його самого не було визнано героєм у державі, не були достатніми для спростування переважної кількості доказів заявників про те, що різні дії, що призвели до фактичного непокарання Р. С. в сукупності з прославленням вчиненого ним надзвичайно жорстокого злочину, мали причинний зв'язок з етнічним походженням жертв.</p> <p>Уряд не спромігся спростувати аргументовані твердження заявників про дискримінацію, у зв'язку із чим ЄСПЛ констатував порушення Азербайджаном статті 14 Конвенції разом зі статтею 2 Конвенції.</p> <p><i>Чи виконали уряди Азербайджану та Угорщини обов'язок з розкриття / надання документів?</i></p> <p>Заявники скаржилися, що обидва уряди не надали документів за їх запитом, посилаючись, зокрема, на Указ Президента Азербайджану про помилування Р. С. і протоколи зустрічей Президента та його вказівки стосовно Р. С.</p> <p>Суд дійшов висновку, що, всупереч цьому, обидва уряди надали документи, запитувані Судом, у встановлений строк, включно з рішенням Президента про помилування. Суду не було відомо про будь-який додатковий документ, який уряд міг би надати для належного та ефективного розгляду справи заявників, проте не зробив цього.</p> <p>Жоден з урядів-відповідачів не відмовлявся від співробітництва із Судом, у зв'язку з чим порушення статті 38 Конвенції не було.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Відсутність порушення статті 2 Конвенції (право на життя) Азербайджаном у матеріальному аспекті.</p> <p>Порушення статті 2 Конвенції Азербайджаном у процесуальному аспекті.</p> <p>Відсутність порушення статті 2 Конвенції Угорщиною у процесуальному аспекті.</p> <p>Порушення Азербайджаном статті 14 Конвенції (заборона дискримінації) у поєднанні зі статтею 2 Конвенції.</p> <p>Відсутність порушення урядами Азербайджану та Угорщини статті 38 Конвенції.</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>26/05/2020</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>26/05/2020 (Комітет)</p>

Назва:	<u>CASE OF TÓTH v. HUNGARY</u> (Application no. 20497/13)
Зміст:	<p>Справа стосувалася скарги заявника про те, що обмеження його права на свободу зібрань не було законним і він не мав ефективного засобу правового захисту для оскарження таких дій.</p> <p>11 березня 2013 року парламент прийняв Четверту поправку до Основного Закону. Поправка стосувалася численних, часто спірних, питань щодо основоположних прав.</p> <p>Згідно із Законом Президент Угорщини мав п'ять днів для затвердження Поправки.</p> <p>Заявник та інші особи мали намір провести демонстрацію перед резиденцією Президента, закликаючи його не затверджувати Поправку, а направити її до Конституційного суду. Заявник поінформував департамент поліції про свій намір у формі повідомлення.</p> <p>Того ж вечора департамент поліції відхилив повідомлення заявника, не розглянувши його по суті, зазначивши, що Центр по боротьбі з тероризмом закритий цей район з 8 по 16 березня 2013 року, у зв'язку із чим він більше не є публічно доступним місцем для демонстрацій упродовж цього періоду.</p> <p>13 березня 2013 року Президент повідомив, що він затвердив Поправку.</p> <p>14 березня 2013 року заявник оскаржив рішення департаменту поліції до суду.</p> <p>18 березня 2013 року Будапештський суд з розгляду адміністративних та трудових спорів скасував оскаржуване рішення, зазначивши, що департамент поліції не спромігся пояснити, чому Центр по боротьбі з тероризмом закритий відповідний район, і що він помилково охарактеризував заплановану заявником демонстрацію як ту, що перебуває за межами дії закону про мирні демонстрації.</p> <p>Заявник у своїй заяві до Суду зазначив, що він надалі звернувся до суду із позовом до департаменту поліції. Уряд вказав, що 8 квітня 2013 року заявник звернувся із позовом до департаменту поліції про відшкодування шкоди і що ця скарга була відхилена 14 травня 2013 року.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 11 Конвенції (право на свободу зібрань та об'єднань).
Дата прийняття:	26/05/2020

Дата набуття статусу остаточного:	26/08/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF I.E. v. THE REPUBLIC OF MOLDOVA (Application no. 45422/13)
Зміст:	<p>Справа стосувалася тримання неповнолітньої особи з психічними вадами у тюремній камері із особами, обвинуваченими у вчиненні тяжких злочинів, зокрема і в зґвалтуванні.</p> <p>Заявник І. Є. є громадянином Молдови, який народився у 1995 році та відбуває покарання в м. Кишиневі.</p> <p>13 серпня 2012 року заявника, якому на той момент було 17 років, було заарештовано за підозрою у вчиненні кримінальних злочинів: вбивстві та крадіжці у потерпілого автомобіля, умисному пошкодженні майна шляхом підпалу для знищення доказів. Суддя ухвалив рішення про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою строком на 30 днів до призначення судового розгляду у справі на тій підставі, що існує небезпека повторного вчинення злочину та перешкоджання досудовому розслідуванню.</p> <p>9 грудня 2012 року, коли минув максимальний строк, передбачений національним законодавством для утримання неповнолітніх (чотири місяці), заявника було звільнено. Однак він був негайно затриманий в рамках двох інших розслідувань, які були розпочаті проти нього декількома днями раніше, за вчинення грабежу за обтяжуючих обставин та умисного знищення майна. У подальшому ці розслідування було приєднано до розслідування про вбивство. Суддя знову ухвалив рішення про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою строком на 30 днів. Апеляційний суд відмовив у задоволенні апеляційної скарги на незаконність обрання запобіжного заходу.</p> <p>На час досудового ув'язнення заявника було поміщено в камеру з п'ятьма особами, засудженими на підставі рішень судів першої інстанції за тяжкі злочини, такі як умисне вбивство, вчинення сексуального насильства та зґвалтування неповнолітньої.</p> <p>9 жовтня 2012 року працівники в'язниці помітили, що заявник кульгав, і йому було нанесено травму під бровами. Його оглянув лікар у в'язниці, який підтвердив факт нанесення тілесних ушкоджень. Через тиждень його знову оглянув лікар і констатував наявність нових тілесних ушкоджень. На поставлене питання стосовно першого випадку заявник сказав, що він ковзав і поранив себе сам.</p> <p>Однак пізніше він зізнався, що наприкінці вересня або на початку</p>

	<p>жовтня 2012 року його жорстоко побили та зґвалтували п'ять засуджених, які перебували із ним спільно у камері. 19 жовтня 2012 року він подав скаргу.</p> <p>У листопаді 2012 року прокурор відмовив у порушенні досудового розслідування, зокрема через те, що проктолог, який оглядав заявника, не встановив жодних ознак проникнення.</p> <p>Це рішення було скасовано, і в березні 2013 року було розпочато ще одне розслідування; п'ятьом колишнім співкамерникам заявника було пред'явлено обвинувачення за вчинення жорстокого побиття та зґвалтування. Досудове розслідування, у межах якого були проведені допити заявника та тестування за допомогою поліграфу, завершено в липні 2015 року. За цей час у заявника було діагностовано розумову відсталість легкого ступеню.</p> <p>Однак це провадження тривало в суді першої інстанції до принаймні травня 2017 року, що є останнім оновленням у цій справі.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) стосовно позитивних зобов'язань держави-відповідача щодо захисту від жорстокого поводження та розслідування такого поводження.</p> <p>Порушення пункту 1 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність).</p> <p>Відсутність порушення пункту 3 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність) стосовно перших чотирьох місяців ув'язнення заявника.</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>26/05/2020</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>26/05/2020 (Комітет)</p>
<p>Назва:</p>	<p><u>CASE OF PINTÉR v. HUNGARY</u> <i>(Application no. 39638/15)</i></p>
<p>Зміст:</p>	<p>Справа стосувалася відмови органів влади надати заявникові, який відбував покарання в тюрмі, дозвіл на останній візит його смертельно хворого батька.</p> <p>Заявник у цій справі помер 9 вересня 2017 року, а його мати підтримала його заяву в Суді.</p> <p>Між 2 грудня 2014 року та 15 березня 2015 року заявник був ув'язнений в установі виконання покарань у зв'язку із вчиненням 13 правопорушень у сфері безпеки руху та експлуатації транспорту, щодо яких не було сплачено суми штрафів. Як наслідок, штрафи було конвертовано в позбавлення волі.</p>

	<p>13 січня 2015 року заявник звернувся з клопотанням до керівника установи виконання покарань про надання трьох днів виключної / екстраординарної відпустки для відвідування свого батька, який мав невиліковну хворобу (рак).</p> <p>Адміністрація тюрми підтвердила отримання цього клопотання 19 січня 2015 року. До свого клопотання заявник додав також медичну документацію щодо діагнозу свого батька і зазначив, що він (заявник) хотів би востаннє відвідати свого батька вдома, куди його виписали з лікарні зважаючи на майбутню смерть. Зокрема, заявник пояснив, що хотів би побачити свого батька без супроводу, наручників та пообіцяв повернутись до тюрми за власним бажанням.</p> <p>13 лютого 2015 року районний суд звернувся до тюрми з вимогою про доставлення заявника до суду для участі у судовому засіданні 26 лютого 2015 року у справі за обвинуваченням останнього у шахрайстві. В цю дату заявника було визнано винним за пред'явленим обвинуваченням та призначено покарання у виді двох років та чотирьох місяців позбавлення волі. Строк відбуття покарання за цим вироком розпочався 16 березня 2015 року.</p> <p>Тим часом, встановлений тридцятиденний строк для розгляду клопотання заявника сплив 22 лютого 2015 року. Цього ж дня заявника було повідомлено про смерть його батька, яка трапилась раніше того ж дня. Жодного офіційного рішення у відповідь на його клопотання ухвалено не було. Як вбачається з внутрішнього меморандуму адміністрації установи виконання покарань від 30 січня 2015 року, клопотання не було задоволене у зв'язку із тим, що заявник наполягав на відвідуванні свого батька без супроводу. Інші внутрішні документи установи виконання покарань, надані урядом, свідчили про те, що відповідні посадові особи тюрми могли б задовольнити клопотання заявника, якби він погодився на супровід.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>26/05/2020</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>26/05/2020 (Комітет)</p>
<p>Назва:</p>	<p>CASE OF NAGY v. HUNGARY (Application no. 43441/15)</p>

Зміст:	Ця справа стосувалася скарги заявника на катування та жорстоке поводження з боку працівників поліції та відсутність ефективного розслідування його тверджень щодо цього.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) у матеріальному та процесуальному аспектах.
Дата прийняття:	26/05/2020
Дата набуття статусу остаточного:	26/08/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF GIL SANJUAN v. SPAIN</u> (Application no. 48297/15)
Зміст:	<p>Справа стосувалася скарги заявниці на рішення Верховного суду про відмову їй у перегляді справи в апеляційному порядку з процесуальних підстав.</p> <p>Заявниця у справі, М. Г. С., є громадянкою Іспанії, яка народилася в 1937 році та проживає в м. Мурсія (Іспанія).</p> <p>У 2010 році Суд національної юрисдикції Іспанії (the Audiencia Nacional) ухвалив рішення про відмову у задоволенні позовних вимог заявниці щодо встановлення прибережних захисних смуг земельної ділянки, якою вона володіла.</p> <p>У листопаді 2010 року заявниця подала повідомлення про касаційну скаргу (escrito de preparación) на рішення суду першої інстанції (recurso de casación) згідно із законом, що регулює судові провадження в адміністративних справах.</p> <p>Суд першої інстанції (the Audiencia Nacional) дійшов висновку про обґрунтованість такої заяви, і в січні 2011 року заявниця подала касаційну скаргу до Верховного суду.</p> <p>У жовтні 2011 року Верховний суд поінформував заявницю про можливі причини неприйнятності в повідомленні про скаргу, оскільки вона не навела обґрунтування для оскарження рішення суду та посилання на відповідні правові норми чи прецедентну практику, які нібито були порушені. Верховний суд послався на положення Закону № 29/1998, що регламентують судові провадження в адміністративних справах, і на одне зі своїх власних попередніх рішень від 10 лютого 2011 року. Верховний суд надав заявниці 10 днів для усунення процесуальних недоліків.</p> <p>Заявниця навела аргументи на користь прийнятності скарги, але</p>

	<p>в лютому 2012 року Верховний суд визнав її скаргу неприйнятною, посилаючись на Закон № 29/1998 та критерії, наведені в рішенні у лютому 2011 року. У відповідь на доводи заявниці про відповідність її повідомлення про оскарження законодавчим вимогам на момент подання заяви Верховний суд визнав, що судова практика, на яку посилається заявниця, «була замінена вищезгаданою нещодавньою доктриною».</p> <p>У квітні 2011 року заявниця подала заяву про скасування рішення (<i>incidente de nulidad</i>), аргументуючи це порушенням її права на справедливий суд, оскільки Верховний суд ретроактивно застосував нове тлумачення процесуальної вимоги. Також їй не було надано можливості виправити будь-які можливі недоліки. У вересні 2012 року Верховний суд відхилив заяву про скасування.</p> <p>Конституційний суд у березні 2015 року також відхилив заяву заявниці за процедурою ампаро (спеціалізованого інституту конституційного контролю).</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд).</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>26/05/2020</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>26/08/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.</p>
<p>Назва:</p>	<p><u>CASE OF MÁNDLI AND OTHERS v. HUNGARY</u> <i>(Application no. 63164/16)</i></p>
<p>Зміст:</p>	<p>Справа стосувалася зупинення акредитації заявників у парламенті як журналістів.</p> <p>У квітні 2016 року заявники, які працювали в різних ЗМІ, отримали акредитацію для висвітлення пленарного засідання парламенту.</p> <p>Бажаючи отримати коментарі з приводу питань про ймовірні платежі Угорського національного банку, журналісти намагались задати питання різним членам парламенту, у тому числі Голові парламенту, та Прем'єр-міністру. Журналісти задавали питання без попереднього узгодження в частині будівлі парламенту, який не призначений для запису. Більшість членів парламенту відмовились відповідати на питання.</p> <p>Прессекретар Прем'єр-міністра та працівники апарату парламенту попередили заявників про те, що вони проводять зйомку не згідно</p>

	<p>встановленого порядку та не у призначених для цього місцях.</p> <p>Наступного дня Голова парламенту зупинив акредитацію для зйомок у парламенті, посилаючись, окрім іншого, на «зйомку без дозволу та відкрите і умисне порушення правил».</p> <p>Журналісти звернулись до парламенту про надання доступу до пленарної сесії в червні для висвітлення запланованого обговорення шостої поправки до Основного закону Угорщини, проте жодної відповіді на це не отримали.</p> <p>Голова парламенту скасував рішення про зупинення акредитації у вересні 2016 року.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 10 Конвенції (право на свободу вираження поглядів).
Дата прийняття:	26/05/2020
Дата набуття статусу остаточного:	26/08/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF RAMAZANOVA AND ALEKSEYEV v. RUSSIA</u> (Application no. 1441/10)
Зміст:	<p>Справа стосувалася поліцейської операції із затримання осіб, що займалися виробництвом наркотичних засобів у квартирі, під час якої Р., чоловік заявниці та сусід підозрюваних, отримав смертельне вогнепальне поранення.</p> <p>Перша заявниця І. Р., вдова Р., – громадянка Росії, народилася у 1968 році та проживає в м. Казані (Республіка Татарстан).</p> <p>Другий заявник у справі, В. А., є громадянином Росії, який народився у 1944 році та помер у 2010 році. Л. А., його вдова, подала заяву про участь у справі після смерті чоловіка.</p> <p>Перша заявниця та її чоловік Р. жили в квартирі № 83 у багатоквартирному будинку в м. Казані. Її батьки – другий заявник та його дружина (А.) – жили в квартирі № 87 цього ж будинку. Квартири № 85, 86 та 87 мали спільний тамбур.</p> <p>29 січня 2007 року Т. і Д., двоє міліціонерів з Управління протидії торгівлі наркотичними засобами Міністерства внутрішніх справ Республіки Татарстан, отримали інформацію про можливе незаконне виробництво канабісу в квартирі у цій будівлі. Їм було доручено провести приховане спостереження за квартирою, допитати будь-яких осіб, які можуть бути у тамбурі чи в одній із квартир, та, у разі</p>

	<p>необхідності, заарештувати їх. Того ж дня вони виїхали на місце події у супроводі свого начальника Х., який негайно повернувся до відділення поліції за оперативно-розшуковою групою – підрозділом у складі працівників міліції та одного чи кількох слідчих.</p> <p>Близько 16:30 Т. і Д., які були озброєні пістолетами Макарова та одягнуті в цивільний одяг, увійшли до загального вестибюлю квартир № 85, 86 та 87. В наступні хвилини відбувся інцидент за участю Т., Д., Р. та другого заявника, в результаті якого Д. та Р. були обстріляні та поранені. Р. помер незадовго після цього в автомобілі швидкої медичної допомоги, а Д. було доставлено до лікарні. Увечері орендарів квартири № 86 допитали, було проведено огляд квартири, під час якого виявлено плантацію канабісу.</p> <p>29 січня 2007 року слідчий районної прокуратури порушив кримінальне провадження за фактом вбивства проти невстановлених осіб.</p> <p>27 липня 2007 року слідчий прийняв рішення не порушувати провадження проти Р. або другого заявника за відмову у дотриманні правопорядку та опору працівникам міліції. Слідчий також розпочав кримінальне розслідування за фактом зловживання владою та втручання. 30 липня 2007 року він звинуватив Т. і Д. у вчиненні цих злочинів. 9 лютого та 27 липня 2007 року відповідно заявники були визнані потерпілими у справі.</p> <p>3 вересня 2007 року суд першої інстанції розпочав розгляд кримінальної справи про притягнення працівників міліції до відповідальності, а 30 квітня 2009 року суд проголосив рішення.</p> <p>На підставі висновку експерта від 25 грудня 2008 року суд встановив, що Д. діяв у стані необхідної оборони. Крім того, суд зазначив, що обвинувачення проти Т. і Д. були лише припущеннями, і, зважаючи на сумніви на їхню користь, виправдав обох за пред'явленим обвинуваченням.</p> <p>Заявники та органи прокуратури оскаржили виправдувальний вирок суду в касаційному порядку, зокрема, аргументуючи тим, що як заяви міліції, так і висновок експерта від 25 грудня 2008 року містили суперечливі дані.</p> <p>19 червня 2009 року Верховний суд Республіки Татарстан залишив виправдувальний вирок суду першої інстанції без змін.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 2 Конвенції (право на життя) у матеріальному та процесуальному аспектах.</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>26/05/2020</p>

Дата набуття статусу остаточного:	26/08/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF MUNTEANU v. THE REPUBLIC OF MOLDOVA (Application no. 34168/11)
Зміст:	<p>Справа стосувалася відповіді органів державної влади на скарги заявників про домашнє насильство, які, як вони стверджували, були не лише дискримінаційними, але й мали потурання зловживанням. Заявники у справі, Р. та К., мати та її син, є громадянами Молдови, які народились у 1971 та 1998 роках відповідно. Вони проживають у м. Дурлешті (Республіка Молдова).</p> <p>Зі слів заявниці, її колишній чоловік, І. М., залежний від алкоголю, неодноразово нападав на неї як усно, так і фізично. Після першого інциденту в 2007 році, пов'язаного з важким побиттям, їй довелося провести три тижні в лікарні. Відтоді в 2011 та 2012 роках їй неодноразово були завдані тяжкі тілесні ушкодження, ножові поранення та зламано щелепу. Більшість травм відображені у медичних висновках. У грудні 2011 року заявниця розлучилася з чоловіком.</p> <p>Її син також скаржився на жорстоке насильство з боку І. М., у зв'язку із чим у нього констатували посттравматичний стресовий розлад у 2012 році. Того ж року чоловіка заявниці позбавили батьківських прав. Під час цього провадження її син підтвердив факти насильства, зокрема те, що І. М. неодноразово бив його молотком по голові, колов його виделкою та прибивав пальці дверима.</p> <p>Заявниця неодноразово скаржилася на жорстоке поведіння до органів державної влади, у тому числі до поліції та соціальних працівників, і зверталась із заявами про захист до судів. Чоловік заявниці здебільшого ігнорував встановлені зобов'язання судом залишити будинок сім'ї та не наближатись до заявників, і, як правило, поліція не видаляла його, коли заявниця телефонувала з проханням допомоги. Зрештою, І. М. було взято під варту в липні 2012 року, через два місяці після інциденту зі зламаною щелепою заявниці, за її проханням.</p> <p>Проти чоловіка заявниці було порушено два кримінальні провадження. Його було засуджено у 2012 році за заподіяння тілесних ушкоджень заявниці, а у 2013 році – за домашнє насильство, погрози заподіяння смерті та невиконання судових рішень. Незважаючи на те, що йому було призначено покарання у виді тюремного ув'язнення на два роки у межах другого</p>

	<p>кримінального провадження, суди встановили, що «аморальність дій жертви» є обставиною, що пом'якшує відповідальність, і що заявниця спровокувала І. М., відмовившись залишати родину.</p> <p>Заявниця також подала офіційні скарги на дії працівників правоохоронних органів та соціальних працівників у зв'язку з тим, що вони не ставились до її скарг достатньо серйозно, зазначаючи що перші відмовились допомагати їй, тоді як останні намагались переконати її зберегти сім'ю, проявляючи «доброту» до І. М.</p> <p>У 2014 році чоловіка заявниці було звільнено від кримінальної відповідальності, а в 2015 році – розпочато нове кримінальне провадження за фактом вчинення насильства ним щодо заявниці, яке було припинено у 2016 році.</p>
Констатоване порушення (стаття):	<p>Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) стосовно обох заявників.</p> <p>Порушення статті 14 Конвенції (заборона дискримінації) у поєднанні із статтею 3 Конвенції.</p>
Дата прийняття:	26/05/2020
Дата набуття статусу остаточного:	<p>26/08/2020 (Палата)</p> <p>Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.</p>
Назва:	<p><u>CASE OF MARINA v. ROMANIA</u> (Application no. 50469/14)</p>
Зміст:	<p>Справа стосувалась радіопрограми, під час трансляції якої було зачитано лист, що містив особисту інформацію про заявника та його колишню дружину, без їхнього відома та з ініціативи сестри заявника.</p> <p>У червні 2011 року двоє радіоведучих під час прямого радіоефіру зачитали лист, надісланий на станцію сестрою заявника. Того ж дня він та його дружина звернулись до керівника радіостанції та поскаржились на порушення їхнього права на повагу до приватного життя, зазначивши, що проти них були висловлені дифамаційні твердження без їхньої згоди та перевірки.</p> <p>Після встановлення того, що відправник листа зазначив неправдиві відомості, радіостанція транслювала спростування протягом чотирьох днів. Було також запрошено заявника для репліки, проте він відмовився.</p> <p>У серпні 2011 року колишня дружина заявника звернулась до суду з позовом проти радіостанції, вимагаючи компенсацію за заподіяння шкоди її репутації. Її позов було задоволено: радіостанцію</p>

	<p>зобов'язано відшкодувати заподіяну шкоду.</p> <p>В серпні 2012 року заявник також звернувся до суду з аналогічним позовом проти радіостанції. Наступного року суд зобов'язав радіостанцію сплатити 4500 євро відшкодування шкоди заявникові, дійшовши висновку, що радіостанція завдала шкоди репутації заявника та його приватному життю, особливо з огляду на те, що він обіймав посаду керівника поліції. Присуджена компенсація була виплачена трьома частинами.</p> <p>Тим часом радіостанція звернулася із апеляцією на це рішення. Суд апеляційної інстанції її задовольнив, а позов заявника відхилив. Суд дійшов висновку, що заявникові не було заподіяно жодної шкоди, відзначивши, зокрема, що ведучі просто зачитали лист третьої особи, і що радіостанція не вчинила жодних незаконних дій. Апеляційний суд додав, що у випадках, коли мова йде про питання, що становлять суспільний інтерес щодо публічних осіб, такі особи мають проявляти більший ступінь толерантності / терпимості з огляду на своє суспільне становище.</p> <p>Зрештою, суд апеляційної інстанції зазначив, що заявник не скористався своїм правом на репліку. Це рішення апеляційного суду було ухвалено складом суду, двоє суддів з якого брали участь у вирішенні справи колишньої дружини заявника. Ці судді заявили самовідводи на початку провадження, проте їх не було задоволено.</p> <p>В лютому 2015 року суд першої інстанції прийняв рішення про повернення заявником суми, отриманої від радіостанції. З цієї метою проти нього було порушено виконавче провадження.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>26/05/2020</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>26/08/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.</p>
<p>Назва:</p>	<p><u>CASE OF AFTANACHE. v. ROMANIA</u> <i>(Application no. 999/19)</i></p>
<p>Зміст:</p>	<p>Справа стосувалася скарги заявника на відмову у наданні йому лікування від діабету та необґрунтованого позбавлення його волі. Заявник у справі, М. А., є громадянином Румунії, який народився</p>

в 1982 році й проживає в м. Тімішоара (Румунія).

У березні 2017 року заявник, у якого діагностовано цукровий діабет 1-го типу та який постійно приймає інсулін, відчув слабкість під час відвідування місцевої аптеки. Працівники аптеки викликали бригаду швидкої медичної допомоги. Фельдшер швидкої медичної допомоги вирішив, що заявник вживав наркотичні засоби, проте останній заперечував це і повідомив їм про свій стан здоров'я. Хоча працівники швидкої медичної допомоги констатували дисбаланс у рівні глюкози в крові заявника, вони все ж таки відмовили йому у задоволенні його прохання допомогти дістатись додому, і вказали, що він може отримати дозу інсуліну лише після здачі аналізів на вміст наркотичних речовин у крові. Заявник відмовився здавати аналізи, тоді працівники швидкої допомоги закрили двері автомобіля і утримували його. Один із фельдшерів викликав поліцію; заявник сказав їм, що йому потрібен інсулін, який є у нього вдома, і що він не приймав жодних наркотичних засобів. Поліція все ж таки вирішила супроводжувати швидку допомогу до міської лікарні. Заявник протягом цього часу повідомив дружині про те, що відбувається. Після того, як його доставили до лікарні, заявник сказав черговому лікарю, що йому потрібен інсулін, але лікар наполягав на наданні згоди для тесту на вживання наркотичних засобів, проте він відмовився.

У подальшому лікар вирішив направити його до психіатричної лікарні, звідки він їхав на тому ж автомобілі швидкої медичної допомоги та у супроводі тих самих працівників поліції. Під час перебування заявника у цій лікарні його дружина та медсестра, які знали про його стан здоров'я, пояснили, що він страждав на хронічне захворювання і не був наркотично залежним. Врешті-решт заявник погодився на проходження тесту, який показав негативний результат, і був доставлений назад до муніципальної лікарні. Надалі його забезпечили меншою, ніж було потрібно, дозою інсуліну.

Заявник вказував, що перебував під вартою близько шести годин. Він звернувся до правоохоронних органів зі скаргою на дії чотирьох членів бригади швидкої медичної допомоги, а саме на відмову у наданні медичного лікування, що мало наслідком загрозу його життю. Він також подав скаргу на поліцейського, який нібито намагався переконати його та відмовитися звертатися із скаргою щодо протиправності дій членів бригади медичної швидкої допомоги. У травні 2018 року прокуратура припинила розслідування справи через відсутність доказів. Скарги на це рішення були відхилені. У червні 2017 року Управління громадського здоров'я також відхилило скаргу заявника.

	<p>Заявник, зокрема, стверджував, посилаючись на статтю 2 Конвенції (право на життя), що дії бригади швидкої медичної допомоги та персоналу лікарні, які відмовили йому у лікуванні в березні 2017 року, загрожували його життю. Він також скаржився, що слідство та кримінальне провадження не були справедливими.</p> <p>Посилаючись на пункт 1 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність), він скаржився на позбавлення волі у незаконний спосіб бригадою швидкої медичної допомоги за сприяння поліції.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 2 Конвенції (право на життя) у процесуальному аспекті.</p> <p>Порушення пункту 1 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність).</p>
<p>Дата прийняття:</p>	26/05/2020
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>26/08/2020 (Палата)</p> <p>Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.</p>
<p>Назва:</p>	<p><u>CASE OF KEMAL ÇETİN v. TURKEY</u> (Application no. 3704/13)</p>
<p>Зміст:</p>	<p>Справа стосувалася кримінального провадження, за результатами якого заявника було притягнуто до відповідальності за організацію демонстрації під час урочистостей з нагоди свята Навруз, на яких учасники розмахували плакатами та скандували гасла, що не були санкціоновані органами державної влади.</p> <p>Заявник у справі, К. Ч., є громадянином Туреччини, який народився в 1964 році та проживає в м. Муш (Туреччина).</p> <p>У березні 2007 року група з семи осіб, серед яких був і заявник, повідомила органи державної влади про намір організувати урочистості у м. Малазгірт (Туреччина) із нагоди свята Навруз.</p> <p>У день події було призначено урядового уповноваженого для спостереження за безперешкодним проведенням громадянами мітингу. У своєму звіті уповноважений зазначив, що заходи розпочалися раніше заявленого часу, і що натовп скандував гасла такого характеру: «Хай живе президент Апо»; «Політичні в'язні – наша гордість»; «Салют, салют, тисяча салютів Імралі»; «Нехай руйнуються руки, що піднімаються проти Екалана». Демонстрація закінчилася без інцидентів.</p> <p>У квітні 2007 року заявникові та іншим шістьом членам групи органи</p>

	<p>прокуратури пред'явили обвинувачення у тому, що вони не запобігли початку демонстрації до оголошеного часу та використовували несанкціоновані гасла та плакати (на порушення Закону № 2911 про громадські збори та марші).</p> <p>У вересні 2008 року кримінальний суд визнав заявника та шістьох інших членів групи винними в організації незаконної демонстрації; їх було притягнуто до кримінальної відповідальності та призначено покарання у виді позбавлення волі строком на один рік і три місяці. Заявника не було умовно-дострокового звільнено від відбування покарання, оскільки він вже був суб'єктом 19 кримінальних розслідувань та обвинувачень.</p> <p>У травні 2012 року Касаційний суд залишив рішення суду першої інстанції без змін.</p> <p>У липні 2012 року після набрання чинності Законом № 6352 кримінальний суд зупинив виконання вироку заявника, встановивши йому іспитовий строк 3 роки.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 11 Конвенції (свобода зібрань та об'єднання).</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>26/05/2020</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>26/08/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.</p>
<p>Назва:</p>	<p><u>CASE OF HAKIM AYDIN v. TURKEY</u> <i>(Application no. 4048/09)</i></p>
<p>Зміст:</p>	<p>Справа стосувалася тримання заявника під вартою та його кримінального обвинувачення за участь у заходах, організованих на підтримку використання рідної мови під час навчального процесу. Заявник у справі, Х. А., – громадянин Туреччини, який народився в 1986 році. На час подій він був студентом факультету сільського господарства університету м. Діярбакира (Туреччина).</p> <p>15 жовтня 2008 року було проведено низку демонстрацій під час проведення кампанії на підтримку використання рідної мови в освітньому процесі. Демонстранти вигукували гасла: «Використання рідної мови – це право, над яким не можна глузувати!», «Наша рідна мова – наша честь!», «РПК – це люди, люди тут!». Того дня заявник брав участь у заходах перед кампусом університету. Наступного дня працівники поліції заарештували його в приміщенні підрозділу</p>

	<p>боротьби із тероризмом поліції м. Діярбакир, де й було проведено допит.</p> <p>19 жовтня 2008 року заявника у присутності захисника допитав прокурор стосовно участі у мітингах 15 жовтня 2008 року та в різних заходах або демонстраціях, що відбувалися за рік до його затримання. Того ж дня допит провів і слідчий суддя та обрав заявникові запобіжний захід у вигляді взяття під варту.</p> <p>28 жовтня 2008 року прокуратура пред'явила заявникові обвинувачення у сприянні у проведенні терористичною організацією мітингів у березні 2007 року (урочистості з нагоди свята Навруз), у листопаді 2007 року (захід, організований політичною партією) та у квітні 2007 року (посадка дерев, щоб відзначити день народження А. Е.). Прокуратура зазначила, що в цих випадках протестувальники вигукували гасла на підтримку Робітничої партії Курдистану (РПК) або її лідера А. О. Однак він зазначив, що доказів того, що заявник сам кричав гасла або що він вчинив будь-яке інше незаконне діяння під час подій 15 жовтня 2008 року, не було.</p> <p>22 січня 2009 року заявника було звільнено з-під варту.</p> <p>6 травня 2010 року заявника було визнано винним у сприянні діяльності РПК через участь у демонстрації у квітні 2007 року. Його було засуджено та призначено покарання у виді тримання під вартою строком на 10 місяців, але проголошення вироку було відкладено відповідно до нового закону, за змістом положень якого передбачено призупинення виконання вироків суду про призначення покарання у виді позбавлення волі строком менше двох років. Крім того, заявника було виправдано за звинуваченням у мітингах у березні та листопаді 2007 року через недостатність доказів, долучених до матеріалів справи.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення пункту 1 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність).</p> <p>Порушення статті 11 Конвенції (право на свободу зібрань та об'єднань).</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>26/05/2020</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>26/08/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.</p>
<p>Назва:</p>	<p>CASE OF GREMINA v. RUSSIA (Application no. 17054/08)</p>

Зміст:

Справа стосувалася незаконного арешту заявниці із застосуванням примусу на шляху до демонстрації.

Заявницею у справі є Л. Г., російська громадянка, яка народилася в 1937 році, проживає в м. Нижньому Новгороді (Росія).

У березні 2007 року заявниця, на той час 70-річна жінка, вирішила взяти участь в акції «Марш недоброзичливців». Вона не знала, що мітинг заборонили, і коли вона дісталась до місця проведення, її зупинила поліція. Вона відмовилася на прохання працівників міліції відкрити сумку, в якій був саморобний плакат із гаслом, та сісти до автомобіля міліції.

Зрештою, заявниця сіла на землю, оскільки вважала, що працівники міліції діють протиправно, і правоохоронці застосували фізичну силу, щоб посадити її до автомобіля. Надалі заявниця перебувала у відділенні міліції, де її допитали перед доставленням до лікарні після скарг на погіршення стану здоров'я. Заявниця відмовилась від госпіталізації та пішла додому.

Уряд зазначав, що працівники правоохоронних органів помістили заявницю в автомобіль, застосувавши фізичну силу у встановленому законом порядку, і доставили її до відділення міліції для складання протоколу про адміністративне правопорушення (а саме порушення порядку організації та проведення громадських зібрань).

Слідчі прокуратури та слідчий комітет провели попередні розслідування скарг заявниці на незаконний арешт та застосування правоохоронцями сили. Вони відмовилися ініціювати кримінальні провадження проти залучених правоохоронців, встановивши, що вони діяли законно.

У листопаді 2009 року заявниця звернулася до суду із цивільним позовом про відшкодування шкоди, завданої внаслідок протиправних дій міліції в березні 2007 року. Суд першої інстанції визнав, що її арешт не був законним, оскільки був непропорційним та здійсненим з порушенням адміністративного процесуального законодавства. Заявниці було присуджено 30 000 російських рублів відшкодування.

Заявниця подала апеляційну скаргу, аргументуючи тим, що суд першої інстанції помилково визнав дії міліціонерів такими, що полягають у запобіганні вчинення нею адміністративного правопорушення. Працівники міліції порушили її конституційне право на свободу до того, як вона навіть почала брати участь у мітингу. Присуджена їй сума була недостатньою для компенсації її страждань.

У травні 2011 року апеляційний суд залишив рішення суду першої інстанції без змін, визнавши, що заявниця була позбавлена свободи

	<p>пересування протягом більше ніж трьох годин (максимального часу адміністративного арешту) і зазнала психічних та фізичних страждань.</p> <p>Апеляційний суд також підкреслив, що обмеження свободи пересування само собою було достатнім для присудження компенсації у зв'язку з моральною шкодою, однак зменшив суму відшкодування до 10 000 рублів.</p>
Констатоване порушення (стаття):	<p>Порушення пункту 1 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність).</p> <p>Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) у матеріальному аспекті щодо принизливого поводження з боку працівників правоохоронних органів.</p> <p>Порушення статті 3 Конвенції у процесуальному аспекті у зв'язку з неефективним розслідування скарги заявниці.</p>
Дата прийняття:	28/05/2020
Дата набуття статусу остаточного:	28/08/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF EVERS v. GERMANY</u> (Application no. 17895/14)
Зміст:	<p>Справа стосувалася скарги заявника на заборону мати будь-які контакти з В. (дочкою його колишньої партнерки П. Б.), яка була особою з обмеженими фізичними можливостями.</p> <p>Заборона була накладена у 2013 році з метою захисту В. від сексуального насильства з боку заявника.</p> <p>У 2009 році заявник спільно проживав з П. Б.; у невстановлену дату цього ж року, прокуратура відкрила кримінальне провадження проти заявника у зв'язку зі стверджуваним сексуальним насильством над особою, яка не здатна чинити опір.</p> <p>Загалом проти заявника було порушено два кримінальних провадження, останнє з яких також стосувалось звинувачення П. Б. у сексуальному насильстві.</p> <p>Ці провадження зрештою були припинені, а заявника та П. Б. було зобов'язано сплатити штрафи. Що стосується другого етапу проваджень, національний суд вказав, що В. не могла протидіяти сексуальним діям з боку заявника і він скористався особливою довірою В. та її матері.</p> <p>Тим часом В. та її сина було поміщено під опіку. В рамках</p>

	<p>провадження щодо опіки суд на підставі доводів трьох експертів дійшов висновку, що В. мала помірно виражені вади психічного розвитку з рівнем інтелектуального розвитку 4-річної дитини, і не мала змоги піклуватись про себе самостійно.</p> <p>Під час відвідин заявником та П. Б. у вересні 2012 року В. за місцем проживання в неї загострились ознаки психічного розладу, внаслідок чого вона потребувала лікування. З урахуванням цього, опікун В. звернувся до суду з вимогою заборонити будь-які контакти з В.</p> <p>Суд підтримав це клопотання та відхилив скаргу заявника в березні 2013 року. Мотивуючи свої рішення висновками трьох експертів, призначених в рамках провадження з опіки, та свідченнями опікуна В., суд дійшов висновку, що така заборона була не лише законною, а і необхідною для захисту В. від заявника, який виявляв своє бажання продовжувати статеві відносини з нею, що могло призвести до вагітності та бути небезпечним для В. Було також заслухано В., яка не виявила жодного інтересу до контактів із заявником.</p> <p>В рамках апеляційного провадження клопотання заявника про проведення усного слухання справи було відхилено через те, що він мав можливість надати свої пояснення письмово.</p> <p>Надалі скарга заявника на порушення його права бути заслуханим була відхилена, а Федеральний конституційний суд відмовив у розгляді його конституційної скарги.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Відсутність порушення статті 6 Конвенції (право на справедливий суд) стосовно доказової бази для рішень національних судів.</p> <p>Відсутність порушення статті 6 Конвенції щодо доступу заявника до матеріалів справи про опіку.</p> <p>Порушення статті 6 Конвенції стосовно відсутності усних слухань справи заявника.</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>28/05/2020</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>28/05/2020 (Комітет)</p>
<p>Назва:</p>	<p>CASE OF VASILEV AND SOCIETY OF THE REPRESSED MACEDONIANS IN BULGARIA VICTIMS OF THE COMMUNIST TERROR v. BULGARIA (Application no. 23702/15)</p>
<p>Зміст:</p>	<p>У справі йшлося про те, чи була необхідною у демократичному суспільстві відмова болгарських судів у реєстрації асоціації, яка підтримувала ідею існування пригніченої македонської етнічної</p>

	<p>меншини, головним чином на тій підставі, що: а) діяльність асоціації була спрямована проти єдності болгарської нації та територіальної цілісності Болгарії; б) цілі асоціації мали політичний характер, а тому можуть бути досягнуті в рамках діяльності політичної партії, а не звичайної асоціації.</p> <p>Перший заявник у справі – В. є головою другого заявника (асоціації). 9 грудня 2013 року вісім засновників заявника-асоціації провели зустріч, на якій вирішили створити асоціацію, затвердили статут, обрали раду, голову, заступника голови та бухгалтера. Надалі вони уповноважили першого заявника вжити необхідних заходів для реєстрації асоціації.</p> <p>У невстановлену дату перший заявник звернувся до суду із заявою про реєстрацію асоціації.</p> <p>30 липня 2014 року суддя, який мав розглянути цю справу, заявив самовідвід у зв'язку з можливим виникненням сумнівів у його неупередженості, оскільки ця справа стосувалася реєстрації «македонців», які не були офіційно визнані Болгарією, і що він взяв участь у місцевих виборах як незалежний кандидат, якого підтримувала політична партія націоналістичного спрямування.</p> <p>Справу було передано для розгляду іншому судді.</p> <p>26 вересня 2014 року суд першої інстанції відмовив у реєстрації асоціації-заявника. Суд дійшов висновку, що цілі асоціації за її статутом будуть спрямовані проти єдності нації. Крім того, асоціація зазначила, що своєю діяльністю вона буде сприяти збереженню та популяризації історичного спадку Македонії, захисту прав македонців, організації лекцій та заходів, присвячених проблемам, з якими стикаються македонці. Такі дії та цілі (на фоні дискусій про болгарські історичні персоналії та події), спрямовані проти єдності болгарської нації, суперечитимуть забороні, встановленій Конституцією.</p> <p>Перший заявник оскаржив це рішення, зазначивши, що суд дійшов помилкового висновку про суперечливість цілей асоціації Конституції. Такі цілі, які мали характер культурних та соціальних, не були незаконними.</p> <p>19 грудня 2014 року двоє з трьох суддів колегії суду апеляційної інстанції отримали відвід, оскільки вони вже розглядали аналогічну справу в 2010 році.</p> <p>2 лютого 2015 року апеляційний суд підтримав рішення суду першої інстанції.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 11 Конвенції (право на свободу зібрань та об'єднань).</p>

Дата прийняття:	28/05/2020
Дата набуття статусу остаточного:	28/05/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF AVTO ATOM DOO KOCHANI v. NORTH MACEDONIA (Application no. 21954/16)
Зміст:	<p>Справа стосувалася скарги компанії-заявника на те, що національні органи влади позбавили її права на утримання податку на додану вартість (ПДВ), сплаченого нею за отримані товари у зв'язку з помилкою постачальника.</p> <p>Заявником у цій справі є товариство з обмеженою відповідальністю, що спеціалізується на автобусних пасажирських перевезеннях. Товариство було зареєстровано згідно з вимогами Закону про ПДВ і здійснювало декларування ПДВ за усіма виставленими рахунками. ПДВ також був заявлений на вхідних рахунках-фактурах, що дозволило компанії-заявникові періодично проводити утримання зі сплати ПДВ державі.</p> <p>В березні та квітні 2007 року податкове управління провело аудит компанії-заявника стосовно обов'язку зі сплати ПДВ за 2004 та 2005 роки.</p> <p>В ході аудиту було встановлено, що один із постачальників – автозаправна станція, послугами якої користувалася компанія-заявник – не був зареєстрований як платник ПДВ. Рахунки, видані цим постачальником, містили його податковий номер та вимогу про декларування ПДВ, у зв'язку із чим компанія заявник, сплативши його, вимагала відповідне зменшення. В іншому компанія-заявник у повному обсязі виконала свої зобов'язання з ПДВ.</p> <p>2 травня 2007 року, посилаючись на результати аудиту, управління прийняло рішення, яким зобов'язало компанію-заявника додатково сплатити ПДВ. На думку управління, така сума була незаконно утримана з зобов'язання компанії-заявника зі сплати ПДВ на основі рахунків постачальника.</p> <p>Компанія-заявник оспорила це рішення, проте сплатила відповідну суму частинами у 2007 та 2008 роках.</p> <p>Адміністративний суд відмовив компанії-заявникові у задоволенні її скарги та визнав рішення податкового управління законним.</p> <p>Касаційна скарга компанії-заявника була відхилена Вищим адміністративним судом 20 жовтня 2015 року.</p>

Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (захист права власності).
Дата прийняття:	28/05/2020
Дата набуття статусу остаточного:	28/08/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF Z v. BULGARIA (Application no. 39257/17)
Зміст:	<p>Справа стосувалася скарги заявниці на неефективну офіційну відповідь на її твердження про зґвалтування.</p> <p>Заявниця у справі є громадянкою Британії, яка народилася у 2001 році та проживає у маленькому селі Ямбольської області (Болгарія).</p> <p>26 лютого 2015 року заявниця, якій на час подій було 13 років, повідомила працівників правоохоронних органів, що минулої ночі її було зґвалтовано у будинку її друга. Місцева районна прокуратура негайно розпочала кримінальне розслідування, а заявницю та ймовірного злочинця Г. С., хлопця її друга, було допитано.</p> <p>Заявниця повідомила, що вона спала, коли Г. С. ліг із нею в ліжко. Спочатку вона повернулася обличчям до стіни і зробила вигляд, що спить, але Г. С. почав її торкатись, тому вона відштовхнула його і зчепила ноги разом. Однак він продовжував нападати на неї, а потім зґвалтував її. Г. С. заперечував зґвалтування під час усього розслідування справи, під час якого було проведено допит свідків (у тому числі друга заявниці та його батьків), огляд місця злочину та огляд потерпілої психологом. Згідно з результатами огляду заявниця зазнала сильного страху та сорому, що тимчасово блокувало її реакції.</p> <p>У серпні 2015 року районний прокурор дійшов висновку, що заявницю було зґвалтовано, та направив справу до обласної прокуратури для продовження розслідування.</p> <p>Однак регіональний прокурор, призначений у справі, відмовився виконати рекомендацію про притягнення до відповідальності за зґвалтування, встановивши, що докази, зібрані під час розслідування, зокрема заява потерпілої, не відповідають законодавчим вимогам щодо такого злочину. Адвокат та мати заявниці безуспішно продовжували наполягати на притягненні Г. С.</p>

	<p>до кримінальної відповідальності за зґвалтування дівчини та просили здійснити низку подальших слідчих заходів, зокрема, щоб заявницю було повторно оглянуто після того, як вона неодноразово сама собі наносила ушкодження.</p> <p>Таким чином, Г. С. було звинувачено у зґвалтуванні особи, яка не досягла 14 років. Суди визнали його винним у травні 2016 року та засудили до одного року та чотирьох місяців позбавлення волі з відстрочкою призначеного покарання строком на три роки.</p>
Констатоване порушення (стаття):	<p>Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування).</p> <p>Порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).</p>
Дата прийняття:	28/05/2020
Дата набуття статусу остаточного:	28/05/2020 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF RASIŃSKI v. POLAND</u> (Application no. 42969/18)
Зміст:	Заявник скаржився на неналежні умови ув'язнення та переповненість камер під час відбуття покарання.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування).
Дата прийняття:	28/05/2020
Дата набуття статусу остаточного:	28/08/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF FARZALIYEV v. AZERBAIJAN</u> (Application no. 29620/07)
Зміст:	Справа стосувалася провадження, порушеного проти заявника, колишнього Прем'єр-міністра Нахічеванської Автономної Республіки (НАР), за стверджуване розкрадання державних коштів. Він ніколи не був притягнутий до кримінальної відповідальності, але суд у рамках цивільного провадження ухвалив стягнути з нього компенсацію у розмірі суми, яка нібито була розтрачена. Заявник у справі є громадянином Азербайджану, який народився

у 1946 році. Він проживає у Туреччині з 1993 року, нині – в м. Анкарі. У 2005 році заявник був головним підозрюваним у кримінальному провадженні за розкрадання державних коштів та зловживанні службовим становищем, яке нібито мало місце на початку 1990-х років, коли він був Прем'єр-міністром НАР. Стверджувалося, що державні кошти були виділені на придбання декількох вертольотів, які ніколи фактично не були поставлені.

За результатами розслідування органи прокуратури дійшли висновку, що заявникові має бути пред'явлене офіційне обвинувачення. Однак у січні 2006 року вони припинили кримінальне провадження без пред'явлення жодного офіційного обвинувачення, оскільки злочин втратив правове значення.

Згодом органи прокуратури звернулися із цивільним позовом до районного суду про стягнення із заявника та двох інших підозрюваних відшкодування збитків державі, завданих у результаті стверджуваних злочинів. Заявник з'ясував, що було проведено коротке кримінальне розслідування проти нього під час цивільного провадження.

У травні 2006 року районний суд задовольнив позов, встановивши, що 2 327 059 азербайджанських манатів (приблизно 2 025 000 євро) були розкрадені, тому заявник та ще один підозрюваний мають спільно сплатити цю суму відшкодування збитків. Суд, зокрема, ухвалив, що навіть незважаючи на те, що відповідачі були звільнені від кримінальної відповідальності на підставі припинення кримінального провадження, шкода, заподіяна «внаслідок злочину», не була відшкодована.

Заявник звернувся до вищих судів, вказуючи, що районний суд визнав заяву обвинувачення доведеною, визнав його винним у вчиненні кримінального правопорушення та зобов'язав його сплатити компенсацію, хоча остаточного рішення про його засудження ухвалено не було. Він також зазначив, що позов проти нього було подано в межах цивільного процесуального закону в рамках кримінального провадження, передбаченого Кримінальним процесуальним кодексом, замість відповідних положень цивільного законодавства, стверджуючи, що це було незаконно. Зокрема, якби позов було розглянуто відповідно до положень цивільного законодавства, він, швидше за все, був би відхилений, оскільки строк давності вже сплив.

У грудні 2006 року Верховний суд рішення суду першої інстанції залишив без змін.

Заявник надалі безуспішно намагався порушити провадження з перегляду Пленумом Верховного суду та Конституційним судом.

Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд). Порушення пункту 2 статті 6 Конвенції.
Дата прийняття:	28/05/2020
Дата набуття статусу остаточного:	28/08/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF ANTONOV v. BULGARIA (Application no. 58364/10)
Зміст:	<p>Справа стосувалася скарги заявника на те, що органи державної влади не виконали остаточних судових рішень, ухвалених на його користь, про повернення йому сум податків.</p> <p>Заявник у справі, Й. А., є громадянином Болгарії, який народився у 1940 році та проживає в селі Окорш (Болгарія).</p> <p>Протягом 2000–2001 років податкові органи провели аудиторську перевірку заявника, за результатами якої було нараховано суму податку у розмірі 55 033,43 болгарських левів (28 128 євро), що складалася із ПДВ та податку на прибуток, включаючи відсотки.</p> <p>Однак у 2004 році за результатами судового перегляду регіональний суд зобов'язав податкові органи провести новий аудит. Суд встановив, що податкова оцінка від 2001 року порушувала встановлені законодавством положення, оскільки стосовно заявника проводився аудит як щодо фізичної особи, тоді як нараховані податки стосувалися діяльності приватного сільськогосподарського об'єднання, законним представником якого він був.</p> <p>Після проведення в 2004 році нового аудиту, який охоплював той самий період, що і період оцінювання в 2001 році, податкові органи підготували за її результатами нову податкову оцінку, згідно з якою заявника було зобов'язано сплатити 40 729,81 болгарських левів (20 825 євро).</p> <p>Надалі заявник оскаржив рішення суду, і у 2007 році Вищий адміністративний суд скасував податкову оцінку від 2004 року, встановивши, що стягнуті податки не були сплачені. Остаточними судовими рішеннями, ухваленими в листопаді та грудні 2008 року, Вищий адміністративний суд зобов'язав владу повернути заявникові відсотки. Посилаючись на ці рішення, заявник звернувся до податкових органів з вимогою про повернення сплачених сум на основі податкових оцінок 2001 та 2004 років. Однак йому</p>

	<p>було повідомлено про зупинення цього провадження до завершення порушених податковими органами проваджень з визнання недійсними та скасування зазначених рішень Вищого адміністративного суду.</p> <p>Зрештою, дії органів державної влади були невдалими, і через три з половиною роки заявникові було повернено неправомірно стягнені суми податків.</p> <p>Разом з тим у період з 2003 по 2008 роки органи державної влади виставили на аукціон ряд особистих речей заявника на виконання податкових оцінок, прийнятих за результатами перевірок у 2001 та 2004 роках.</p> <p>Посилаючись на статтю 1 Першого протоколу до Конвенції, заявник скаржився на тривале неповернення податковими органами сум стягнутих податків, незважаючи на ухвалення судом двох остаточних рішень, ухвалених на його користь, стверджуючи, що органи державної влади використовували свої процесуальні маневри для затримок виплат.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (захист права власності).
Дата прийняття:	28/05/2020
Дата набуття статусу остаточного:	28/05/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF RASPRYAKHIN v. UKRAINE <i>(Application no. 70878/12)</i>
Зміст:	Справа стосувалася скарги заявника на неналежні умови, стверджуваної незаконності та необґрунтованості досудового тримання під вартою.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) стосовно умов досудового тримання під вартою. Порушення пунктів 1 та 3 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність) у зв'язку зі свавільністю ув'язнення заявника з 4 листопада по 13 грудня 2011 року та з 5 серпня по 3 вересня 2012 року і відсутністю достатніх та обґрунтованих причин для ув'язнення.
Дата прийняття:	28/05/2020

Дата набуття статусу остаточного:	28/05/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF VYSHNEVSKYY AND OTHERS v. UKRAINE (Applications nos. 72192/12 and 2 others)
Зміст:	Справа стосувалася стверджуваної незаконності та необґрунтованості судових рішень про затримання і наступне тримання заявників під вартою. Крім того, заявники вказували на необґрунтовану тривалість їх тримання під вартою, відсутність ефективного перегляду законності їх ув'язнення, відсутності права на компенсацію у зв'язку зі свавільним ув'язненням та необґрунтовано тривалим кримінальним провадженням.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність) стосовно всіх заявників. Порушення пункту 3 статті 5 Конвенції стосовно всіх заявників.
Дата прийняття:	28/05/2020
Дата набуття статусу остаточного:	28/08/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF GEORGOULEAS AND NESTORAS v. GREECE (Applications nos. 44612/13 and 45831/13)
Зміст:	Справа стосувалася скарги заявників на визнання їх винними у маніпуляціях на фінансовому ринку. Заявники у справі є громадянами Греції, які народились у 1965 та 1974 роках і проживають в Афінах та Піреї (Греція). У жовтні 2007 року Комісія з регулювання фондового ринку Греції визнала заявників винними у порушенні першого речення пункту 2 статті 72 Закону № 1969/1991, яким передбачено покарання за публікацію чи розповсюдження недостовірної та/або такої, що вводить в оману, інформації, яка впливає на ціну цінних паперів чи операцій з ними. Комісія встановила, що заявники були причетні до низки угод з метою штучного маніпулювання ціною акцій компанії D. K. у 2003 та 2004 роках. Апеляційний адміністративний суд задовольнив скарги заявників, дійшовши висновку, що такі операції не підпадають під дію першого речення пункту 2 статті 72 цього Закону, оскільки вони не можуть розглядатися як публікація чи розповсюдження недостовірної та/або такої, що вводить в оману, інформації, навіть якби вони мали на меті

	<p>маніпулювати ціною акцій і такі дії призвели б до штучного впливу на них.</p> <p>У квітні 2009 року Комісія подала касаційну скаргу, яка була підтримана Вищим адміністративним судом в січні 2013 року.</p> <p>Вищий адміністративний суд, зокрема, визнав, що стаття 72 зазначеного Закону, спрямована на безперерйне функціонування ринку та захист прав інвесторів, не визначає конкретних форм розповсюдження недостовірної та такої, що вводить в оману, інформації, що може призвести до штучного впливу на ціни на акції.</p> <p>Таким чином, якщо угоди були укладені з метою надання недостовірної інформації щодо ціни та можливості реалізації цінних паперів, щоб не відображати їх справжню вартість, і це призвело до введення в оману інвесторів щодо чинників, які можуть вплинути на їх прийняття рішень, то виконання цих операцій було б порушенням цього положення.</p> <p>Угоди являли собою поширення недостовірної та/або такої, що вводить в оману, інформації, враховуючи, що штучно сформульовані дані щодо ціни та відповідності вимогам ринку цінних паперів були опубліковані відповідно до закону в офіційному списку щоденних бірж та в електронному записі операцій. Цей висновок був підкріплений другим реченням пункту 2 статті 72 Закону № 1969/1991, яким передбачено що професійні посередники, тобто ті, хто щодня вчиняв багато операцій від імені інших, не будуть піддані покаранню, якщо вони не знали чи не мали знати, що, укладаючи ці угоди, вони намагалися поширити недостовірну або таку, що вводить в оману, інформацію.</p> <p>Справу заявників було передано до апеляційного суду, який залишив рішення суду першої інстанції без змін, підтвердивши встановлені штрафи, хоча рішенням суду було зменшено другому заявникові розмір штрафу.</p> <p>Посилаючись на статтю 7 Конвенції, заявники скаржилися, що санкції, накладені на них Комісією і підтримані адміністративними судами, порушили їхнє право не бути визнаними винними за діяння, яке не було злочином, відповідальність за вчинення якого передбачено законом.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Відсутність порушення статті 7 Конвенції (ніякого покарання без закону).</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>28/05/2020</p>

Дата набуття статусу остаточного:	28/05/2020 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF MACEDONIAN CLUB FOR ETHNIC TOLERANCE IN BULGARIA AND RADONOV v. BULGARIA</u> (Application no. 67197/13)
Зміст:	Обставини цієї справи є подібними до обставин, викладених у <u>CASE OF VASILEV AND SOCIETY OF THE REPRESSED MACEDONIANS IN BULGARIA VICTIMS OF THE COMMUNIST TERROR v. BULGARIA</u> (Application no. 23702/15).
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 11 Конвенції (право на свободу зібрань та об'єднань).
Дата прийняття:	28/05/2020
Дата набуття статусу остаточного:	28/05/2020 (Комітет)
Назва:	<u>CASE OF ROMANOV v. UKRAINE</u> (Application no. 76273/11)
Зміст:	Справа стосувалася скарги заявника щодо різних аспектів його затримання та досудового тримання під вартою. Він зазначав, що його затримання та наступне досудове тримання під вартою були незаконними і необґрунтованими, в нього не було забезпеченого правовою санкцією права на відшкодування шкоди у зв'язку із свавільним ув'язненням. У зв'язку зі смертю заявника під час розгляду цієї справи його мати підтримала його заяву в ЄСПЛ.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність) стосовно затримання заявника 25 липня 2011 року, його ув'язнення у відділі міліції з 28 липня по 4 серпня 2011 року, ув'язнення з 25 вересня по 2 грудня 2011 року без рішення суду та ув'язнення з 2 грудня 2011 року по 7 лютого 2012 року в очікуванні перевезення до спеціалізованої психіатричної установи. Порушення пункту 3 статті 5 Конвенції у зв'язку із відсутністю належних та достатніх підстав для ув'язнення заявника згідно з рішенням Київського районного суду м. Харкова від 4 серпня 2011 року. Порушення пункту 4 статті 5 Конвенції у зв'язку із відсутністю забезпеченого правовою санкцією права на відшкодування за незаконне та необґрунтоване тримання під вартою.

Огляд рішень Європейського суду з прав людини. Рішення за період з 25.05.2020 по 29.05.2020 / Відпов. за вип.: О. Ю. Тарасенко, Д. П. Мордас, Р. Ш. Бабанли. – Київ, 2020. – Вип. 21. – 42 стор.

Застереження:

1. Огляд окремих судових рішень, зокрема й їх переклад, здійснюється працівниками департаменту аналітичної та правової роботи Верховного Суду з використанням матеріалів, розміщених на вебсайтах Європейського суду з прав людини:

<https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>,

<https://hudoc.echr.coe.int>.

2. Огляд рішень здійснюється з метою ознайомлення з їх коротким змістом. Для повного розуміння суті висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним на вебресурсах Європейського суду з прав людини.

3. Інформація має суто допоміжний та довідковий характер та не має на меті висвітлити суть усієї проблематики, яка вирішується відповідними судовими рішеннями.

Стежте за нами онлайн

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourtua

 @supremecourt_ua